VALTION LIIKUNTANEUVOSTO
Statens idrottsråd

Valtiovarainvaliokunnan sivistys- ja tiedejaosto 8.11.2017

- Hallituksen esitys eduskunnalle vuoden 2017 kolmanneksi lisätalousarvioksi/ Tampereen monitoimiareenan rahoitus (mom. 29.90.50)

Valtion liikuntaneuvosto käsittelee vuosittain kaksi kertaa kunnallisiin ja yksityisiin liikuntapaikkahankkeisiin myönnettäviä valtionavustuksia. Ensinnäkin neuvosto antaa vuosittain lausuntonsa liikuntapaikkojen 4-vuotisesta rahoitussuunnitelmasta, joka on ohjeellinen. Toiseksi se lausuu keväisin liikuntapaikkojen perustamiskustannuksiin myönnettävistä valtionavustuksista.

Tampereen monitoimiareena (Tampereen Keskusareena) on käsitelty valtion liikuntaneuvostossa liikuntapaikkojen perustamishankkeiden rahoitussuunnitelman yhteydessä seuraavasti:

- **16.11.2011 Liikuntapaikkojen rahoitussuunnitelma (2012–2015):** Liikuntaneuvosto antoi esittelijän esitystä puoltavan lausunnon, jonka mukaisesti hanke sisällytettiin rahoitussuunnitelmaan vuosille 2014 (2 M€) ja 2015 (2 M €) valtakunnallisesti merkittävänä hankkeena.
- **13.11.2012 Liikuntapaikkojen rahoitussuunnitelma (2013–2016):** Liikuntaneuvosto puolsi lausunnossaan Tampereen keskusareenan sisällyttämistä liikuntapaikkojen rahoitussuunnitelmaan edellisen syksyn mukaisilla avustusmäärillä 2014 (2 M€) ja 2015 (2 M €) valtakunnallisesti merkittävänä hankkeena.
- **14.11.2013 Liikuntapaikkojen rahoitussuunnitelma (2014–2017):** Liikuntaneuvosto antoi esittelijän esitystä puoltavan lausunnon Tampereen Keskusareenan siirtämisestä rahoitussuunnitelmassa vuosille 2016 ja 2017 siten, että vuoden 2016 valtionavustusmäärä olisi 1,5 miljoonaa euroa ja vuonna 2017 2,5 miljoonaa euroa valtakunnallisesti merkittävänä hankkeena.
- **19.11.2014 Liikuntapaikkojen rahoitussuunnitelma (2015–2018):** Liikuntaneuvosto antoi esittelijän esitystä puoltavan lausunnon Tampereen Keskusareenan sisällyttämisestä rahoitussuunnitelmaan vuodelle 2018 yhteensä 2,5 miljoonan euron valtionavustuksella valtakunnallisesti merkittävänä hankkeena.
- **25.11.2015 Liikuntapaikkojen rahoitussuunnitelma (2016–2019):** Liikuntaneuvosto antoi esittelijän esitystä puoltavan lausunnon Tampereen monitoimiareenan sisällyttämisestä rahoitussuunnitelmaan vuosille 2018 (1 M €) ja 2019 (3 M €) valtakunnallisesti merkittävänä hankkeena.
- **23.11.2016 Liikuntapaikkojen rahoitussuunnitelma (2017–2020):** Liikuntaneuvosto antoi esittelijän esitystä puoltavan lausunnon Tampereen monitoimiareenan sisällyttämisestä rahoitussuunnitelmaan edellisvuoden tapaan vuosille 2018 (1 M €) ja 2019 (3 M €) valtakunnallisesti merkittävänä hankkeena.

Talouspoliittinen ministerivaliokunta puolsi toukokuussa 2016 valtio osallistumista Tampereen monitoimiareenan rakentamiskustannuksiin yhteensä enintään 18 miljoonan euron valtionavustuksella vuosina 2017–2019.

Valtion liikuntaneuvosto käsitteli valtion lisätalousarvioesitystä Tampereen monitoimiareenan osalta kokouksessaan 25.10.2017. Käsittelyssä korostuivat seuraavat näkökulmat:

1) Tampereen monitoimiareena on tunnistettu valtakunnallisesti merkittäväksi huippu-urheiluhankkeeksi voimassa olevien avustamisperiaatteiden mukaisesti. Edellytyksenä kategoriaan pääsylle on, että kaikilla asianosaisilla tahoilla (kunta, Olympiakomitea, valtion liikuntaneuvosto, aluehallintovirasto ja opetus- ja kulttuuriministeriö) on yhteinen näkemys hankkeen valtakunnallisesta luonteesta. Liikuntaneuvosto on viimeksi arvioinut Tampereen monitoimiareenan valtakunnallisen rahoitussuunnitelman yhteydessä syksyllä 2016 ja todennut hankkeen kuuluvan valtakunnallisten hankkeiden listalle yhteensä 4 miljoonan euron rahoitusosuudella. Liikuntaneuvoston lausunto annetaan liikuntapaikkarakentamiseen osoitetun määrärahan osalta.

2) Liikuntapaikkarakentamisen tarpeet ylittävät liikuntapaikkarakentamisen määrärahakehyksen.
Valtion liikuntamäärärahoista liikuntapaikkarakentamiseen on viimeisten vuosien aikana kohdennettu noin 25–30 miljoonaa euroa vuosittain. Liikuntaneuvosto on lukuisissa yhteyksissä tuonut esille huolensa

liikuntapaikkarakentamisen resurssitarpeista. Suomeen on saatu rakennettua asukaskohtaisesti tarkasteltuna kattava liikuntapaikkaverkosto, mutta nykyresursoinnilla ja ylläpidolla se uhkaa osin rapautua. Vuosittain lähes 400 miljoonaa tulisi käyttää liikuntapaikkojen peruskorjaamiseen. Tästä toteutuu tällä hetkellä noin neljännes eli 100 miljoonaa euroa. Liikuntapaikkarakentamisen tarpeet muuttuvat. Suurimmissa kaupungeissa on suurta pulaa suosiotaan kasvattaneiden palloilulajien ja vesiliikunnan olosuhteista. Valtakunnallisia liikuntapaikkahankkeita on myös suunnitteilla eri puolille Suomea.

Tämä tausta tunnistaen painetta avustaa valtakunnallisesti merkittäviä liikuntapaikkahankkeita normaalin liikuntapaikkarakentamiseen osoitetun määrärahan ulkopuolelta, pääsääntöisesti veikkauksen jakamattomista voittovaroista, on kasvanut kaiken aikaa. Valtion liikuntaneuvosto on pitänyt tärkeänä, että kansallisesti mittavat liikuntapaikkahankkeet, kuten Helsingin Olympiastadion, eivät vaikuta alentavasti perusliikuntapaikkojen, kuten uima- ja liikuntahallien sekä lähiliikuntapaikkojen avustamiseen. Valtakunnallisten hankkeiden kustannusarviot ovat useita kymmeniä miljoonia euroja, usein yli 100 miljoonaa euroa, kuten myös Tampereen monitoimiareenan kohdalla. Lähtökohtana on pidetty, että valtakunnallisten huippu-urheiluhankkeiden avustuskehys on OKM:n myöntämistä avustuksista enintään 15 prosenttia. Vuosittain valtakunnallisiin hankkeisiin on kohdennettu noin 3 miljoonaa euroa.

3) Kokonaiskäsitystä valtakunnallisista liikunta- ja urheilupaikkatarpeista vahvistettava
Valtakunnallista, liikuntapoliittista kokonaisnäkemystä eri liikunta- ja urheilumuotojen liikuntaolosuhteiden nykytilasta ja tarpeista on tarkoituksenmukaista vahvistaa. Valtakunnalliset hankkeet ovat mittavia ponnistuksia, joiden vaikutukset suomalaiseen yhteiskuntaan ja liikuntakulttuuriin ovat moninaiset, joten niiden yhteydessä erityinen suunnitelmallisuus korostuu.

Voimassa olevassa Liikuntapaikkarakentamisen Suunta -asiakirjassa on asetettu tavoitteeksi, että huippu-urheilun kannalta kansallisesti merkittävillä urheilumuodoilla tulisi olla liikuntapaikkaolosuhteet, jotka täyttävät kansainvälisten kilpailujen järjestämisvaatimukset.

Liikuntaneuvosto painottaa kattavan analyysin laatimista ja jatkuvaa päivittämistä siitä, missä tilassa Suomen liikunta- ja urheilu olosuhteet ovat lajikohtaisesti ja alueellisesti tarkasteltuna. Analyysin tulee kattaa huippu-urheilun harjoittelu- ja valmentautumismahdollisuudet, kansainvälisten suurtapahtumien järjestämiseen vaadittavat edellytykset sekä eri lajien harrastamisolosuhteet. Tässä työssä korostuu Suomen Olympiakomitean, liikuntaa edistävien järjestöjen, aluehallintovirastojen, opetus- ja kulttuuriministeriön sekä valtion liikuntaneuvoston asiantuntemus.

4) Läpinäkyvyyttä käsittelyyn
Valtion liikuntatoimen määrärahat koostuvat lähes kokonaisuudessaan veikkauksen tuotoista. Myös Veikkauksen jakamattomilla voittovaroilla on suuri merkitys liikunnan toimialan edunsaajille. Tämän vuoksi niiden kohdentamisessa tulee noudattaa läpinäkyvyyttä, avoimuutta sekä hyödyntää parasta mahdollista asiantuntijatietoa. Valtakunnallisten liikunta- ja urheiluolosuhteiden rahoituksessa tulee huomioida Suomen Olympiakomitean, liikuntaa edistävien järjestöjen, kuntien, aluehallintovirastojen sekä valtion liikuntaneuvoston asiantuntemus. Kokonaisharkintaa tehtäessä opetus- ja kulttuuriministeriön rooli korostuu.

Valtion liikuntaneuvoston tehtävänä on käsitellä periaatteellisesti tärkeitä liikuntaa koskevia kysymyksiä, antaa lausuntoja liikuntamäärärahoista, arvioida valtionhallinnon toimenpiteiden vaikutuksia ja tehdä esityksiä liikunnan edistämiseksi. Liikuntaneuvosto pitää tärkeänä, että siltä pyydetään normaalisti ennen päätöstä lausunto kaikissa tilanteissa, joissa liikuntapaikkarakentamiseen ollaan kohdentamassa valtion resursseja.

Tapio Korjus
puheenjohtaja

Minna Paajanen
pääsihteeri